

LAGUTSKOTTETS betänkande № 1/1947 med anledning av landstingsmannen J. Manselins m.fl:s petition (№ 24/1947) med anhållan, att landstinget ville giva landskapsnämnden i uppdrag att inkomma till landstinget med förslag till reviderad och kodifierad kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland.

Med anledning av förenämnda petition, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, får utskottet vördsammast framhålla följande:

Petitionen utmynnar, såsom rubriken ger vid handen, i tvenne yrkanden. Det ena går ut på revision, det andra på kodifiering av landskapslagstiftningen ifråga.

Vad först beträffar revisionsyrkandet anser utskottet för sin del, att petitionärerna i avsevärd grad överdrivit bristfälligheterna i den gällande kommunallagen. Granskar man nämligen närmare de skäl, som anförs för ett revisionsbehov, kommer man till den uppfattningen, att kritiken mera kunde rikta sig mot lagtillämpningen, som i många kommuner är ineffektiv, än mot lagstiftningen. Anmärkningen mot landskapslagstiftningens ståndpunkt ifråga om skattelättnader för de små inkomstagarna synes t.o.m. obefogad, ty särskilda gånger, senast under innevarande session, har landstinget i syfte att lätta skattebördan just för dessa skattebetalare behandlat en av landskapsnämnden till höstsessionen 1946 ingiven framställning. Även om barnavdragen och de sociala avdragen här icke fastställts till lika höga maximibelopp som i rikets övriga kommuner, äro dessa avdrag med hänsyn till landsbygdens förhållanden dock så tillfredsställande, att man icke gärna med fog kan tala om en misskreditering av självstyrelselagstiftningen. En effektiv beskattning av utövare av fria yrken underlättas numera av den nya bokföringslagen, som trätt i kraft den 1 januari 1947. Detaljbestämmelser om beskattning av specialodlingar saknas visserligen, men icke heller ifråga om beskattning av sådana har lagen vid tillämpning visat sig ineffektiv, i det att högsta instans med tillämpning av stadgandet om beskattning av trädgårdsodling ansett, att fältmässig odling av trädgårdsväxter icke faller under areälbeskattningen för jordbruket, utan skall beskattas med hänsyn till odlingens verkliga avkastning. Denna bör prövas in casu.

Ifråga om grunderna för beskattning av lantbruksfastighet föreslå petitionärerna, att taxeringsnämndernas beslut skall underställas landskapsnämndens prövning och fastställelse för eventuell jämkning. Olika meningar ha inom utskottet uttalats om lämpligheten och ändamålsenligheten av en sådan lagändring. Å ena sidan skulle underställningen sannolikt förenhetliga grunderna i landskapets olika kommuner. Men å den andra kan man

fråga sig, om ej detta vore ett för djupt ingrepp i den kommunala självstyrelserätten, som icke bör inskränkas, där ej enskild rätt läderas. Man kan även fråga sig, huruvida landskapsnämnden, som vid prövningen sannolikt komme att hava endast taxeringsnämndernas protokoll att rätta sig efter, kunde uppnå ett bättre och rättvisare resultat än länsstyrelsen, som nu behandlar hithörande ärenden på grund av inkomna besvär och sålunda är i tillfälle att taga ställning både till taxeringsnämndens och de missnöjdas synpunkter.

I ingen händelse synes beskattningsvärdet av det egna arbetet inom lanthushållningen kunna bli föremål för ett förhandsfastställande, ty de skattskyldigas personliga förhållanden inverka i så hög grad på uppskattningen, att varje fall måste prövas in casu. Här är beskattningsgrunden också angiven i lagen, nämligen det belopp, som åt en avlönad person erlägges för samma arbete, och närmare synes man icke i lagstiftningsväg gärna kunna komma.

Detta är nu utskottets uppfattning. Denna uppfattning hindrar emellertid icke, att andra synpunkter på hithörande frågor kunna anläggas av praktiska kommunalmän. En allmän utredning om behovet av lagändringar borde därför företagas, exempelvis genom hänvändelse till myndigheterna i landskapets olika kommuner. En sådan utredning drager emellertid sin rundliga tid, varför utskottet icke anser skäl att i likhet med petitionärerna föreslå, att utredningen bör föreläggas landstinget så fort som kan. Med hänsyn till frågans vikt och betydelse samt uppdragets vittomfattande natur borde landskapsnämnden få tillräcklig tid på sig att överväga och sovra det inkomna materialet, synnerligast som förhållandena efter krigs- och krisåren ännu icke stabiliserats.

Vad sedan beträffar yrkandet på kodifiering av hithörande lagstiftning har utskottet funnit, att kommunallagen för landskommunerna sedan dess utfärdande den 21 augusti 1930 endast tre gånger undergått ändring, nämligen genom landskapslagar den 30 juni 1941, då § 112 ändrades, den 22 februari 1946, då §§ 10, 74 och 121 ändrades, samt den 5 april 1946, då 112 åter ändrades. Dessa tre ändringar beröra sålunda sammanlagt endast 4 lagrum. Den ändring, som för närvarande är föremål för behandling i landstinget, berör också en av dessa paragrafer eller § 121. Med hänsyn till de kostnader, som en kodifiering medför, och då ändringarna sålunda i själva verket äro obetydliga, kan utskottet icke för närvarande omfatta kodifieringsförslaget.

Med hänsyn till ovan sagda föreslår utskottet därför vördsammast, att landstinget för närvarande ville avböja för-

slaget om en kodifiering av lagstiftningen om kommunalförvaltning i landskommunerna i landskapet Åland, men

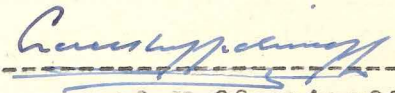
giva landskapsnämnden i uppdrag att företaga en allmän utredning om behovet att revidera den kommunala lagstiftningen samt på basen av denna utredning och de synpunkter, som därvid kunna framkomma, i sinom tid till landstinget inkomma med förslag till ändring av kommunallagen för landskommunerna i landskapet Åland.

Mariehamn den 26 februari 1947.

På lagutskottets vägnar:

Tor Brenning.

Axel Kuffschinoff.

Närvarande i utskottet: Tor Brenning, ordförande, Herman Mattsson, Gunnar Jansson, J.A. Sjöblom och Arthur Larson (suppl.)